

Z NOVE PUVODNI TVORBY.Adolf DANĚK: JARNÍ POESIE.

Mokrou ulicí -
 poprchává, ne moc
 jemně, sladkým jarním smíchem.
 Jde, kolébavě a bez cíle
 muž, v úboru podivném.
 Větve s měkkou zelení pupenců
 nad vodou hlínou zbarvenou.
 Jde a mění směr
 bez cíle.
 Auta jedou směry všemi
 z leva do prava a
 poprchává; pod deštníkem se
 líbá sladce v jarním vánku
 s táhlým zvukem hudebních, zvonivých klekání.
 ++++++

Libuše RYBNIČKOVÁ:

SONET O MOŘI.

/Kruh moravských spisovatelů vydal v r.1940
 její sbírku básní "Půlnoc a svítání"; jiné
 básně vyšly v další sbírce r.1945, v Pardubických Listech a jinde. Pozn.red./

Odněkud stále ubíháš do světa
 ty moře zrána, parou zahalené
 úsvitem napříč jako pluhem rozbrázděné
 a navždy lhostejné k údělu člověka.

Tvá voda žádných úskalí se neleká,
 polední moře barvy modrých chrp,
 když stříbrné čary vetkává do tvých ploch
 z vesmírné oblohy slunce zář daleká.

A vlna vlnu sleduje jak motýla
 až ostrou hranou zasáhne ji do týla
 ty moře zvečera, do hvězd vzepjaté až!

Přicházíš z tichosti a vnikáš do ticha,
 tvůj jednotvárný ohlas ve tmách zaniká,
 ty moře v noci, zrcadlo měsíce zas.

+++++@+++++

Matouš LAMPA:

PŘÍCHOD DO NEZNÁMÉ KRAJINY.

Klikatý roh klikoroha
 jdu kam mne nese noha
 omotán přízí snovací

Každý krok vstříc
 je příchod odněkud sem
 a odchod tam je každý krok dál

Ještě do větší dálky:
 teprv až v konečném cíli vánku
 si zuji opánky

Krok k světlu ze tmy krok
 nevejdeš dvakrát v stejný tok
 nepřidáš času v přestupný rok

S černé tabule prstem setru
 za zády siluety měst
 jejich zdi dosud sálají horko

+++++@+++++

Dorothy LIVESAY -převod z angličtiny Inka SMUTNÁ:

VĚNOVÁNO ONTARIU.

Rodné lány v dýmu ocúnů
 jak možno vzpomenout vás
 bez bolesti sladce náhlé,
 jak možno zaslechnout hlas skřivana
 a nezadržet dech až trylek poslední
 klesne prostorem! - Jsou dny
 kdy melodie větru zazní strunou
 starých zážitků a dávných snění.

A přece tyto stromy v pahorkatých pláních
 rovné dálnice pečlivě spořádané,
 pole i luka potěší srdce
 pokojným mírem, jenž se léty množí,
 když oči zavřu - nemám na vybranou -
 a nechám tento kraj přirůstat k svému srdci.

/Dorothy Livesay se narodila na prérích Winni-
 pegu, studovala v Torontu(Ont.) a nyní žije ve
 Vancouveru. Báseň není překladem - spíše pře-
 vodem myšlenek, vyjadřujících vztah k Ontariu./

++++@++++

Věra S T Á R K O V Á:

T E S A Ř   E R .

Je možné odříci pozvání tesaře na Štědrý večer, i když žije daleko za černými lesy a přeje si vás tam dopravit krkolomnými cestami na svém motocyklu? Víím, že to není možné. Je to také nejlepší způsob, jak poznat blíže rodinu zajímavého muže, který v mnohém připomíná Erův mythus z Platonovy Republiky. Platonův Er se probral ze zdánlivé smrti krátce před pohřbením žehem a vyprávěl o svých zážitcích tak, aby podepřel Platonův důkaz o nesmrtnosti duše. Moderní Er se rozhodl, potýkat se se svým tajemstvím sám. Totiž to je tak. Tesař z Hurstu byl pilotem za poslední války a sřítíl se s letadlem při výcviku kdesi na samotě u kanadského jezera. Farmář, který ho našel polámaného, s roztráštěnými čelistmi a bez nejmenších známek života, dal ho přenést do stavení a cestou myslel na ztracený život a vojenský pohřeb. Po celý den leželo tělo v komoře bez hnutí, ale před příchodem lékaře se raněný probral a požádal o sklenici piva. Odvezli ho do nemocnice, zašili rány, zasádrovali zlomeniny, nahradili mu rozlámané čelisti kovovými destičkami a za několik měsíců poslali ho zpět k letadlům. Kolegové o něm říkali: "Ten chlap žije na nový úvěr. Podle všech pravidel už měl být na onom světě." - Ale ten chlap byl až příliš na živu: zamiloval se do ošetřovatelky, která ztrávila mnoho hodin u jeho lůžka a požádal ji o ruku. Ještě nežli se vzali, sdělil jí podivný příběh o tom, co se s ním dělo, když byl považován za mrtvého. Tento zážitek, ve kterém se serie opon odhrnovala do stále většího světla a kde "bylo s ním činěno, aniž by on sám cokoliv činil," změnil celý směr jeho života.

Válku přežil a usadil se jako tesař v malé vesničce za černými lesy. Má se svou ženou šest statných synů. Pět z nich má jména apoštolů: Petr, Marek, Matouš, Lukáš, Jan. Šestý, který má prakem vystřelené oko a je nejlepším fysikem na ústavě, se jmenuje Augustin. Zatím co Er se zabývá metafysikou při svém tesání, pečuje jeho žena o to,

aby náboženství dalo rodině pevný základ. Každou neděli vede své syny ke mši a jeden po druhém odrůstají ministranskou službu u oltáře.

Když přijde Er do mého domu spravit dveře, odmítne poslat účet za práci, ale přijme pozvání na odpolední filosofování při šálku čaje a nezbytné dýmce. Tvrdí, že jeho myšlenky jsou v pohybu a nevytvářejí slova, ale obrazce, proudy a víry. Možná, že jeho filosofie je více stavem mysli, nežli slovním systémem. Jeho oblíbený výraz je "promítnutí", které potřebuje, aby tyto bezejmenné pojmy byly osvětleny a vyjádřeny. Jeho definice času, která zaujímá v jeho světovém názoru velmi důležité místo, je nápadně podobná Bergsonově definici psychologického času, ač nikdy Bergsona nečetl. O tom, že smysl života není v životě samém, ale mimo něj a nad ním, je tesař Er skálopevně přesvědčen. V jeho názorech není ani stopy po sklíčenosti moderní skepse. Život je mu nejen darem, ale úlohou k řešení. Jeho tajemství nejen ctí, ale z něho čerpá svůj hluboký zájem o věci, které mají svůj význam, i když nejsou řešitelné. Jeho zjizvená tvář je pevná jako vytesaná skála a jeho oči jsou upřeny na kousek nebe za oknem. "Doufám, že až se příště přiblížím smrti, budu lépe připraven na nečekaná setkání. Nebyl jsem hotov s dílem a nestaral jsem se o jeho vyjasnění. Prostě jsem žil. Ale od té doby je vše jiné. Chuť tajemství se přimísila do všeho, s čím se zabývám. Potýkat se s ním stalo se mým denním chlebem. Zdá se mi, že jsem šťastnější, nežli v době, kdy jsem si přál být šťasten. Jedním z prvních tajemství, s kterými se musíme vyrovnat, je náboženství. Mnoho nedorozumění nastalo tím, že jsme je ohraničili na tento svět. Mluvíme o nebi, ale myslíme stále v pojmech této země. Křesťanství je poklad, je to velké tajemství, k jehož chápání jsme nedorostli, ale které musíme přenést přes toto století a předat dalším generacím."

Když se zamyslím nad Brovým životem, je to příklad sám o sobě. Žije v odříkání, ale bez bídy. Všem, co koná, je požehnáno. Není tragedií

a rozkořt v jeho rodině. Děti zastáňou, ale rychle se zotaví. Chlapec spadne z prvního patra do zahrady, ale odnese to jen několika boulemi. Augustin je poloslepý, ale jeho jediné oko vidí za obě a jeho nadání a píle vynahradí vše ostatní. Děti jsou živé a na všem zúčastněné. Žádné pole pro komplexy. Od útlého mládí pracují na zahradě a na poli, zpívají a hulákají, podle hlasu a okolností. Nejsou to zhýčkaní nebo ctnostní neduživci. Rodina je ve stálém pohybu v blízkosti otcových statných plecí a matčiny něžné náruče. Život získal na schematické jednoduchosti se čtvercem hloubky. Er nepřipravuje svou úspěšnou cestu na tomto světě, ale spíše svou úspěšnou cestu z tohoto světa. Když zvedne obrovitou ruku a mávne jí do prázdna se slovy "Vše bude dobré", není pro pochybnosti místa. Nepochybují, že až jednou Er pronikne provždy tam, odkud se vrátil zpátky, bude i nad ním mávnuto milosrdnou rukou: "Vše bude dobré."

+++++@+++++

Lia J Á N S K Á:

J E H O

V následujících dnech šel touže cestou ještě několikrát, aby se přesvědčil, zda to tam ještě je. A nikdy se nezklamal - anebo, lépe řečeno, prostě to tam opravdu zůstalo. Zrychlil krok pokaždé, když se už blížil k místu, kde to viselo, ale nikdy si nebyl docela jist, zda pohled na to jej uklidňoval anebo naopak zvyšoval jeho nepokoj. Snad to bylo trochu obojího. Ten pohled mu dával takovou zvláštní, vzrušující útěchu. Neboť to tam bylo stále, stále na tomtéž místě. Bylo to určitým způsobem jeho, jeho vlastní. Jeho tajemství před světem.

Nemělo to žádnou cenu - a i kdyby přece, nebyl by to prodal. Neboť to bylo jeho, a bez ohledu na to, zda by to svět považoval třeba za bezcenné anebo i odporňé, jemu to bylo drahé prostě z toho důvodu, že to bylo výhradně jeho.

Nikdy neviděl jít tím směrem někoho jiného. Zdálo se mu, že je to místo lidmi opuštěné -

anebo dosud neobjevené. Ale bylo otevřené, přístupné komukoliv, kdo by šel náhodou okolo a spatřil je. Leč jakési kouzlo či kletba přírody odrazovala lidi od toho místa. Nikdo neměl o ně zájem a v důsledku toho tam nebyl ani život, ani vegetace.

Tento nedostatek konkurence jej však neodradil od pravidelných návštěv. Bez ohledu na to, zda je chtěl či zda o ně měl zájem někdo jiný, toto místo patřilo jemu. Jeho vlastnictví, ne atraktivnost, jej vábilo a okouzlovalo.

Pak jednoho dne - bylo to v úterý - se vrátil ke svému tajnému místu se zvláštním spěchem. Nebyl zde už skoro čtyři dny, leže v posteli s něčím, čemu ta ženská říkala "dna a poruchy zažívání". Ještě nebyl schopen kráčet tak rychle, jak bylo předtím jeho zvykem, protože levá noha ho dosud bolela a hlavu měl stále poněkud těžkou. Ale šel, jak nejrychleji mohl. A zastavil se, kde se obvykle zastavoval. avšak tentokrát neodpočíval tak dlouho, jak by se mu bylo chtělo, nedbaje na svou slabost, protože měl naspěch.

Ale asi po půlhodinovém pochodu se znovu zastavil. Ještě nebyl u cíle, přece však zůstal stát bez pohnutí. Tuto krajinu nikdy neviděl. Neznal ji. To nebyla jeho obvyklá cesta - a přece ano. Pak si to uvědomil. Pouze čtyři dny - a už za tak krátkou dobu se nemohl rozpomenout na něco tak důležitého.

Obrátil své kroky a brzy přišel k onomu místu. Podíval se vzhůru, kde to viselo, jak to měl ve zvyku. Ale nevyvolalo to u něho žádnou radost. Ani strach nebo fascinaci odporností. Vypadalo to s této strany trochu jinak. Poprvé vystoupil vzhůru a podíval se na to zblízka. A poprvé poznal, jak to páchne a jak je to ošklivé. Nebylo na tom nic velebného, nic kouzelného. Byl to pouze kus hmoty. Zrovna jako jakýkoliv jiný kus hmoty. A páchlo to velmi silně.

Dlouhou dobu pak už tou cestou nešel. Ale po půldruhém roce se přece ještě vrátil. A tentokrát se zastavil přesně na tomtéž místě, jako by byl veden pudem. Teď už tam však nebylo nic

vidět. Už to tam neviselo.

A to byla jeho poslední cesta k onomu místu. Ani domů už nešel.

++++@++++

Jarmila KASLOVÁ-SINKOVÁ:

D Ě Š Ť .

Prší! Kapky deště kloužou po okenní tabuli jako děti na prvním ledě. Malé a velké, odvážné a bojácné, rychlé a pomalé. Některé se zastaví, vyděšeny hladkým povrchem a čekají, až jim ty větší dodají odvahy a strhnou je sebou.

Venkovské děti běhávaly bosy; v botách chodily jen do školy a do kostela. Jak jsem jim tenkrát záviděla! Připadalo mi, že jim narostla křídla ve chvíli, kdy si zuly boty. Když mi bylo takových pět let a mohla jsem už být venku bez dozoru, zkoušela jsem nasadit si ona neviditelná, kouzelná křídla. Mé zklamání bylo větší než požitek a vzrušení, že dělám něco proti zázkazu. Chodidla cítila každý kamínek, písek se zdál drsný, zem buď příliš studená nebo příliš horká. Jen když přšelo, vychutnávala jsem rozkoš běhání stejně jako moji venkovští přátelé. Cesta změkla, kaluže se leskly a bláto lehtavými doteky prolínalo mými prsty.

Pořekadlo "roste jako z vody" se na mne výborně hodilo. Rozhodně voda byla vždy mým přítelem; ta stálá na zemi i ta padající s nebe. Mysl šestnáctileté je plna Wertherovských problémů. Déšť má sladkobolnou náruč. Lidé se mu vyhýbají a ulice jsou prázdné. Na Nových Zámeckých schodech rudne víno a déšť v něm hraje. Praha je v lehké páře a tlumená světla mají nadpřirozenou záři. Večer je prvá taneční hodina - jaká to prázdná zábava! Ale patří to k "bontonu" a mimo to maminka se těší víc než dcerka. Kadeřník dokázal mistrovský kousek s mými vlasy; déšť na Zámeckých schodech provedl svůj přirozený.

Taneční sál září ostrými světly, parkety se lesknou a hudba hraje rytmické melodie. Muži od šestnácti výše milují měkce zvlněné dlouhé vlasy. Nohy jsou neohebné a každý jich má

alespoň půl tuctu. Zkušený tanečník se stává pohádkovým princem a srdce šestnáctileté tluče jako srdce Popelčino. Werther je zapomenut.

Hodiny je možno zastavit, ale ne čas. Tři měsíce přešly jako závan větru. Poslední taneční hodina. Maminka cestou domů v taxíku pozoruje měnící se čísla na měřiči a zapomíná, že kdysi se také sama pokoušela zastavit čas. Poslední "na shledanou" taje jako měkký sníh na horké tváři.

Universitní student má dlouhé vánoční prázdniny. Mezi Prahou a Olomoucí jezdí poštovní vlak; dopisy doručuje bílá holubice. Mysl šestnáctileté maluje a kouzlí vysoký ideál.

Onor vydechne prvý příslib jara, déšť těžce dopadá do tajícího sněhu. Kamenný Mácha má ještě v ruce zasněženou kamennou knihu. Idol všech dívek z podzimních tanečních hodin, muž který za dva měsíce přerostl v Popelčina pohádkového prince, stojí promoklý u básníkova pomníku, a je mu zima. Schůzka u Máchy se mu zdá dětinským rozmarem, protože do máje je daleko. Po půlhodině spěchá domů přezout si promoklé boty. Šestnáctiletá už zas myslí na Werthera.

Slunce, květy, mráz; slunce, květy, déšť. Hodiny je možno zastavit, ale ne čas. Přítomnost byla včera snem a zítra bude vzpomínkou. Listy kalendáře by vyrostly do výše domu - ale kdo schovává listy z kalendáře? Jen mysl je ukládá do malých přihrádek, občas vyndá jeden nebo dva, pohraje si s nimi, pohladí a zase uloží zpátky.

Prší! Kapky deště kloužou po okenní tabuli. Na rozbředlé cestě na zahradě se matně lesknou kaluže vody. Malý klouček stojí uprostřed kaluže a labužnický vychutnává rozkoš okamžiku. S úsměvem otevírá dveře. Dítě se otočí a tváře se mu rozzáří. "Babí ! Pojď sem !"

Na trávníku leží pár střevíků. Jejich poloha ukazuje, jak rychle byly odhozeny.

+++++@+++++

ÚVHY SKLIZNĚB. R. BRADBROOK:O ČAPKÍCH.

Knížka H. Koželuhové jistě vzbudila živý zájem a ohlas u čtenářů. Píšu tyto řáčky s politováním, že jsem neměla možnost přečíst si všechny recenze těchto vzpomínek, a že zde mohu navázat pouze na komentář B. Houdkové, uveřejněný ve Sklizni.

Plně s ní souhlasím v odstavci, kde srovnává Český román O. Scheinpflugové s Čapky očima rodiny; je opravdu velká škoda, že se H. Koželuhová dala unést svou snahou psát živě, vtipně a realisticky natolik, že někdy skončila vulgárností. Toto pak bolí tím více, když jsme si přečetli též vzpomínky na bratry Čapky z pera H. Čapkové, matky H. Koželuhové; obě mají v sobě onen nedolatelný čapkovský smysl pro humor, avšak jak docela jinak někdy vyzní táž příhoda, popisovaná matkou i dcerou! Podíváme-li se do minulosti, není těžké uhadnout, odkud pramení tento čapkovský vtip a humor: je to vlastnost zděděná zřejmě po babičce z matčiny strany (prababičce H. Koželuhové), jedné z krásných lidových typů venkovanek, které dovedly vyslovit i nejsilnější výraz s nejnevinnější tváří a s nejčistší duší.

Je dobře, že B. Houdková připomněla Český román v souvislosti se vzpomínkami H. Koželuhové. Nyní, kdy máme i obsáhlé a krásně psané vzpomínky její matky, je možno srovnávat a tím hodnotit všechny spravedlivěji. U všech tří se kritisovala subjektivnost podání; nevím však, máme-li k tomu plné právo? Zdá se mi, že u vzpomínek na osobu tak blízké není možno autorky tak docela vyloučit. Vždyť jsou částí prostředí, v němž se hlavní postavy pohybují, a tvoří k jejich portrétu jakési pozadí, kulisu. Kulisa však nesmí odvádět pozornost od herce - a v tomto směru, bohužel, H. Koželuhová trochu selhala tím, že od daného tématu utíká příliš daleko; přes to však, jak slíbila v nadpisu, vykreslila své strýce, jak je viděla ona sama; prohřešila se pouze tím,

že psala i o tom, co psát neslíbila.

Trochu jinak je tomu u Českého románu, který je spíše autobiografií O Scheinpflugové, než knihou o životě K.Čapka. Nezapomeňme, že jde o román, a že bychom proto autorce nemohli vytýkat, kdyby třeba i celá kniha byla výplodem čiré fantasmie. Naštěstí tomu tak není, i když herečce-tragédce vyšla z života K.Čapka zase pouze tragédie. Díky vzpomínkám H.Koželuhové a její matky, je možno si udělat přesnější představu: byl-li K.Čapek podle H.Koželuhové veselým dítětem štěstěny a podle O.Scheinpflugové nemocným a deprimovaným člověkem, je třeba dát nakonec za pravdu oběma: v prvním případě jde spíše o K.Čapka-autora veselých povídaní a cestopisů, v druhém zase Božích muk, Trapných povídek, Bílé nemoci, Matky. H.Čapková je ve svých vzpomínkách nejobjektivnější. U ní se dočteme nejvíce o rodinném životě Čapků, prostředí a okolnostech, za kterých vznikala díla obou bratří, ba všech tří sourozenců, neboť i H.Čapková patří mezi spisovatele svými třemi knihami. Nezamlčuje strasti, které jim bylo překonat, avšak přes to je její kniha radostná, svěží. Bohužel však její vzpomínky končí r. 1929 a jistě mnohé zůstalo nevyřčeno. Zdá se však, že Karlovo citové pouto k O. Scheinpflugové bylo v Čapkově rodinné choulostivém tématu a všichni se mu vyhýbali, nejvíce Karel sám. A zde zase máme co děkovat O.Scheinpflugové i H.Koželuhové za jejich příspěvky, jakkoliv nesourodé. Tímto zároveň vyslovuji odlišný názor od tvrzení B.Houdkové, že kapitola "Karlovo manželství" v knize H.Koželuhové je omylem. Připouštím, že je jednou z nejslabších, avšak není omylem, neboť je vlastně jediným svědectvím z pera osoby víceméně nezúčastněné. Byla-li tato část Karlova života ožehavým tématem, bylo by ovšem taktní o ní pomlčet; ženy slavných mužů však zpravidla hrají důležitou roli v jejich životě a mají vliv na jejich dílo, a proto je někdy nutno v zájmu literární historie dopustit se přestupku vůči pravidlům taktu. Tím větší odvaha pak bylo třeba pustit se do tak choulostivého tématu: H.Koželuhová jediná ji přece měla.

Jak se tohoto úkolu zhostila, je ovšem otázka bezmála tak choulostivá, jako námět sám; je až dojemné, jak autorka vší mocí usiluje o objektivnost, a ještě nakonec od tématu utíká, hledajíc útočiště v detailech irrelevantních. Přes to však za tuto kapitolu vzdávám H.Koželuhové díky, neboť věřím, že bude cennou pomůckou literární historii, která srovnáním s jinými pracemi dojde k pravdě.

B.Houdkové se u Koželuhové nelíbí zevrubné popisy detailů, na př. zařízení Čapkova bytu. Myslím, že nejsou zbytečné, spíš naopak. Ve věcech, jimiž se člověk obklopuje, je přece tolik osobního! Stačí jen vzpomenout "zátoky odpočinku", pohovky, kterou Josef i namaloval (viz Nejskromnější umění), aby se nám vybavila celá řada scén ze života celé Čapkovy rodiny.

Ráda bych se však připojila k B.Houdkové v jejím ocenění portrétu Josefa Čapka z pera H.Koželuhové. I její matce se krásně povedl - a skoro bychom mohli říci, že je Josef pro pisatele vzpomínek nějak "fotogeničtější" než Karel. Josefův život měl též své problémy, avšak Karlova mnohostrannost spisovatelská a jeho nesporně větší nadání na tomto poli (Josef byl přece především malířem a není spravedlivé ho jako spisovatele ke Karlovi přirovnávat), osudná nemoc i neutešený citový život z něho vytvořily jaksi komplikovanější osobnost. Jeho dílo však nám osvětlí mnohé a možná, že i H.Koželuhová by sama změnila svůj názor na některé jeho práce, kdyby měla možnost si je znovu přečíst a leccos v nich ověřit. I když na př. Matku nepokládám za Karlovo nejlepší drama, její ocenění H.Koželuhové se mi zdá přece trochu macešské, též utopím křivdí, pokládá-li je za umělecky málo hodnotné. Snad by stačilo zde připomenout Karlovu virtuositu v invenci, nebo jeho předvídavý smysl (uvědomujeme si vůbec pořádně, že K.Čapek psal o atomové energii už v r.1924, kdy o ní měl svět jen nepatrné ponětí?), nebo jeho zručnost (jak na ni upozornil Václav Černý) v zaujetí čtenáře, abychom se s úctou poklonili tvůrci takovýchto utopíí.

O prvotínách píše H.Koželuhová, že je to s nimi jako s láskou - ta první prý bývá nejlepší (str. 32). Připomeňme si však, že první láska mívá i jinou vlastnost, že totiž umírá celkem bezbolestně ve věku poměrně mladém. Doufejme, že tento osud nepostihne Čapkovy prvotiny, které opravdu mají v sobě hodně třpytnosti a poesie, avšak nám za to, že je to s těmito vtípnými, mladistvými a dobovými hříčkami tak trochu jako s nejmodernějším výtvarným uměním: bez vysvětlení jim porozumí jen zasvěcení, čímž se podstatně zúží okruh obdivovatelů. Dávám přednost umění, jemuž porozumí všichni: na štěstí toho srozumitelného stvořili bratři Čapkové daleko více.

Je však možno přitakat H.Koželuhové, když prorokuje budoucnost "lehčím" dílům K.Čapka, t.j. essayům, cestopisům, knihám o zvířatech. Ty jsou pro něho opravdu typické - rovněž však doufejme, že jejich popularita nezastíní jeho romány, povídky a dramata.

Za velmi cennou pokládám zmínku H.Koželuhové o tom, jak Karel-filosof se stále filosofii ve svých dílech vyhýbal, zatímco Josef-nefilosof se o ni celý život pokoušel. Pravda, ne vždycky se Karlovi toto úsilí vydařilo, takže většina kritiků až dosud pokládala K.Čapka za umělce, jemuž šlo o myšlenku více než o formu - a dokonce profesor Harkins si ho vzal za hlavní thesi své nedávno vyšlé monografie o K.Čapkovi jako filosofického spisovatele. Zvláště v Božích mukách viděli v Čapkově t.zv. pesimismu jeho marné hledání Boha, avšak v teprve nedávno uveřejněném dopisu S. K. Neumannovi (z 5/12/1917) Čapek sám tento názor vyvrací. Nešlo prý mu zde o žádnou filosofii, chtěl pouze vyjádřit letmé dojmy jako snů (v "Slépěji"), rychlost a pomalost ("Hora"), opilost ("Elegie"), vodu ("Odrazy"), noc ("Ztracená cesta") a j. Myšlenková část povídek je pouze bezděčná a výsledkem osobní krise a válečné nálady. Jaká tato osobní krise byla, se dá usoudit z data: právě tehdy lékaři zjistili podstatu Karlovy nevyléčitelné choroby a nedalo se předvídat, zastaví-li se její postup, jak se později stalo.

S literárního hlediska je velmi cenná poznámka H. Koželuhové o tom, jak silný byl vliv Anglie a anglické literatury u Karla, jak v jeho díle tak i občanském životě. Dostí se Čapkovi naspírali čeští literární historikové pro tento jeho obdiv k Anglii (Salda ho nazval dokonce "chestertonovským konservativcem") a prof. Harkins se snaží ho obhájit názorem, že anglické vlivy na Čapka, zejména v občanském životě, nebyly tak silné, jak to kritikové viděli; nicméně je třeba přiznat, že tyto vlivy jsou zřejmé a dokázané Čapkem samým v jeho díle i korespondenci. Nešlo zde však o převládání, z níž ho obviňovali: anglické gentlemanství bylo zřejmě K. Čapkovi vrozeno. Jestliže se pak tyto vlivy projevíly v jeho občanském životě smyslem pro humor, toleranci, shovívavostí a rozvahou, není třeba pochybovat, že šlo o vlivy blahodárné.

Vzpomínky H. Koželuhové jsou psány velmi plynule a spontánně, k čemuž též asi přispěl fakt, že se autorka nevytrhovala z práce ověřováním detailů, k čemuž, jak říká, neměla možnost. Lidská paměť však není neomylná - a nemůžeme-li mít autorce za zlé, že se dopustila některých omylů a nepřesností, můžeme je aspoň opravit. Tak na př. ve zmínce o povídce "Čintamani a ptáci" se u H. Koželuhové stala kočka z Čapkovy tlusté feny Aminy a sjezd P.E.W. v r. 1938, jemuž K. Čapek předsedal, je pouze "nějaký filosofický sjezd"; též se autorka mylí, domnívá-li se, že největším úspěchem v Anglii byla Dášeňka, Anglické listy a Zahradníkův rok. Jakkoliv se zdá, že je to tak nejpravděpodobnější, byla to drama Ze života hmyzu a R.U.R., která K. Čapkovi otevřela brány Anglie, a snad podle principu o prvním, nejsilnějším dojmu, zůstal Čapek pro Angličany navždy především autorem těchto dvou her. Puvabné črty Anglické listy, Dášeňka a Zahradníkův rok, i když byly velmi příznivě přijaty anglickou kritikou, jsou poměrně méně známé.

B. Houdková se vyslovila proti vhodnosti překlada vzpomínek H. Koželuhové do jiných jazyků. Souhlasím, pokud by šlo o plné, původní znění. Zbývá však možnost, že by autorka svolila k vhodné úpravě. Pak, mám za to, by mohla zajímat Angličany i Američany. ++++++@+++++

Božena H O U D K O V Á:

CAMILLA COLLETT - NORSKÁ BOŽENA NĚMCOVÁ.
(K 150. výročí narození norské bojovnice
za ženská práva.)

Listujeme-li v portrétové galerii norské literatury 19. století, upoutá záhy naši pozornost obraz krásné mladé ženy s hlubokýma inteligentníma očima, v šatech z 1. poloviny 19. století, s vlasy uprostřed nad čelem plešinkou rozdělenými. Jen s málo ženskými postavami se setkáváme v této galerii, a hned první nás zarazí nápadnou podobností s jinou tváří tak důvěrně známou - a současně se nám v mysli vynoří Hellichův portrét naší paní Boženy Němcové. Tak nápadná je podobnost obou a tak jsou si i navzájem podobny jejich sny, touhy a stejným směrem jde i jejich práce. Nápis pod norským obrazem říká, že je to Camilla Collett, první norská moderní spisovatelka a bojovnice za práva ženy. I Božena Němcová byla naší první moderní spisovatelkou, a i ona sama na sobě pocítila nedůstojné postavení, k němuž ženu odsuzovala tehdejší společnost.

Byly současnici se stejnou touhou po svobodě, po uplatnění se ve veřejném životě. Camilla Collett se narodila 1813 (23. ledna), Božena Němcová 1820. Obě prožily idylické dětství v bezprostředním styku s přírodou. Camilla Collett se narodila v nejjižnějším cípu Norska v přístavním městě Kristiansandu, kde byl její otec evangelickým knězem. Jen matně si vzpomíná, jak cestovala jako čtyřletá s rodiči lodí do Kristianie (dnešního Oslo), plavba trvala tehdy plných čtrnáct dní a byla jistě malým potěšením pro rodiče s pěti malými dětmi. Rodina se stěhovala do Eidsvollu, kde měl otec převzít správu fary. A zde prožila Camilla bezstarostné dny mládí uprostřed poklidné romantiky norského vnitrozemí - právě tak jako Božena Němcová v líbezném údolí orlickohorském.

Snem obou, když dospívaly, byl život ve městě, nejen pro společenské zábavy, které s sebou přinášel, - obě byly mladé a krásné - ale i pro všech ten dráždivý vzruch kulturního prostředí s dobovými literárními spory a debatami. Ale tento svět

zůstával ženám jejich doby uzavřen na desatero zámku. Camilla Collett byla o tolik šťastnější než její česká současnice, že ji osud hned od mládí postavil do samého středu tohoto bohatého dění. Ovšem jen trpně postavil aniž jí dal možnost účastnit se činně. Otec, Nicolai Wergeland, byl jedním z tvůrců první svobodné norské ústavy a sám literárně činný, o tři roky starší bratr Henrik Wergeland, geniální básník, je norské literatuře totéž, co nám Karel Hynek Mácha. Hluboká a nešťastná láska jejího života básník Johan Sebastian Welhaven byl bratrovým literárním protivníkem a tvrdým odpůrcem, ba nepřitelem celé Wergelandovy rodiny, což bylo především pramenem a hlavním motivem věčného nesouladu mezi Camillou Wergelandovou a Welhavenem. Ostatně spor Wergeland - Welhaven, jehož obětí Camilla byla, tvoří obsáhlou a stále ožehavou kapitolu norské literatury první poloviny 19. století.

Zdánlivě měla tedy Camilla vše, co si mladá dívka její doby mohla přát: krásu, duchaplnost, společenskou postavení. Otec jí umožňoval nejen cesty do hlavního města, zvláště v zimní plesové sezóně, ale i občasná pobyty v cizině, v Paříži, v Hamburku, v Berlíně, v Římě, v Kodani. Vše bylo na dosah: mladý kvas literárního dění, kterého se otec, bratři a jejich přátelé účastnili, vášnivě debaty politické, jak je mladé norské národní obrození s sebou přinášelo - a přece to všechno bylo tak daleko pro děvče, dceru z vážené rodiny. Bratři směli všechno, jí se vše zakazovalo, protože byla ženou, jejíž jedinou povinností bylo být "dokonalou dámou". A Camilla jí do značné míry byla, zdržlivá a ovládající své city až do studené krajnosti. K dokonalosti jí podle romantického požadavku doby nechyběl ani nimbos beznadějně lásky k básníkovi.

Již tehdy, ač ještě podvědomě, začal hluboko v její duši klíčit odpor k této společnosti nařízené pasivitě ženy. Život jí mnoho sliboval, ale osud jí mnoho odepřel. Odepřel jí především vnitřní sílu a statečnost, které je třeba k životu podle obrazu svého srdce. Místo toho jí obdařil značnou dávkou citovosti se sklonem k hloubání.

Postavil jí před volbu: buď osamělost s romantickou oddaností nešťastné lásce, nebo manželství z rozumu. Camilla po mnohaletém váhání zvolila druhé. Ale její manželství s universitním profesorem Jonase Collettem nebylo tragedií, jako u Boženy Němcové. Tam, kde osmnáctileté děvče z ratibořického údolí našlo cizotu, manželský nesoulad a potulný život bez domova, tam se její norská současnice setkala s obětavou láskou, porozuměním, bezpečím domova a pomocnou rukou. Božena Němcová trpí vnějšími okolnostmi, je nucena s nimi bojovat, ale vnitřně zůstává nezlomena. Camilla Collett se poddává melancholické citovosti, dává se jí vnitřně ztravovat a zakotví nakonec v zatrpklém bolestinství.

Těžkou ranou byla pro ni manželova smrt po desítiletém manželství. Zůstala sama se čtyřmi malými dětmi. Ale snad bylo třeba právě této životní zkoušky, aby se vzchopila a dokázala, osamělá žena-vdova si dovede uhájit místo v votě. O skryté duševní síle svědčí pak nastávající léta, která jsou požehnaným obdobím její literární tvorby teprve teď dozrávající. V necelém půl roce je hotov její jediný román "Amtmannens dötter", jenž poprvé vyšel anonymně roku 1855 (do češtiny je přeložen jako "Dcerušky pana sudího") - její první veliký úspěch.

Kniha zapůsobila jako výbuch v klidné hladině literárního života. Nikdo před tím se neodvážil napadnout tak nesmlouvavé a bezohledné ustálené společenské zvyky, nikdo dosud nepromluvil tak otevřeně proti neomezené svobodě mužů a bezbranné trpnosti žen před manželstvím i v manželství. To byla revolta, a jako taková byla také kniha přijímána a diskutována.

Ona sama však spokojena není. Cítí, že to není to pravé. Forma románu jí nevyhovuje, příliš jí poutá, má toho tolik na srdci co chce říci, že je jí požadavek souvislého děje na překážku. Chce mluvit k ženám a ještě více k mužům, chce burcovat, chce volat, že žena má totéž právo, aby si volila životní cestu podle své vůle, aby se mohla pohybovat volně ve společnosti a žila právě tak svobodně jako muž. Hrdinka jejího románu mluví

jejími vlastními slovy, je to sama vášnivá a vroucí Camilla, jež vyznává: "My ženy si nevolíme muže proto, že je ten nejlepší, ale proto, že nám u něho bude nejlépe. V tom je ženina tragédie, že není a neumí být upřímná, že byla vychovávána ke skrývání citu, k společenským ohledům, předsudkům a trpnému odříkání. Proto je především třeba osvobodit ženinu mysl tak, aby i její citový život byl přirozený a jen tak bude položen zdravý základ pro štěstí rodiny, jejímž pilířem žena pro vždy zůstává." Tedy nikoliv žena-mužatka, ale žena se všemi ženskými vlastnostmi a povinnostmi je jejím ideálem.

V dalších pravech už se zcela odpoutává od beletristické formy a volí přímou cestu úvah, statí a pojednání. Zde se může zcela soustředit na to, co považuje za své poslání: bojovat proti tomu, co "bylo zvyklé vítězit." A bojuje důsledně a bezohledně. Tak na příklad její další kniha "Fra de stummes leir" (Z tábora němých) s podtitulem Žena v literatuře, je ostrý výpad proti úloze, kterou hraje žena v evropské krásné literatuře. Probírá jednotlivá díla a na účet jejich mužských hrdinů píše: "Stále táž soucitná povýšenost zastírající drobné i velké hříchy na jedné straně, stále táž přísnost vůči ženě na druhé straně, tentýž mdlý nedostatek společné morální odpovědnosti - to je charakterisuje všechny. V nejlepším případě jsou ochotni oslavovat ženu jako "mučednici". Ale co je platno mučednictví, co je platna oběť, když při ní srdce krvácí? Teprve tehdy má oběť cenu, přináší-li se dobrovolně a z vlastního přesvědčení."

Že stejně nesmlouvavý postoj zaujímá i v knize "Mot strømmen" (Proti proudu), o tom svědčí její titul.

Román "Amtmannens dötter" vyšel téhož roku jako Němcové "Babička", ale přes to, že je oficiálně považován za základní pilíř norské literatury, ceněn jako první norský realistický román, cítíme my, kteří jej stavíme vedle naší "Babičky", že to není kniha, která by čtenáře dojala. Je příliš tvrdá, chladná, mentorská.

Teplem vzpomínek a bezprostředním kouzlem vlastního prožitku získá čtenáře až její pozdější práce: "I de lange netter" (Za dlouhých nocí). Zde máme teprve "Babičku", nebo aspoň její přiblížení, v norském podání. Zde vzpomíná stárnoucí Camilla svých dětských let na otcově faře v Eidsvollu, zde defilují živé postavy, nikoliv literární schemata. V úvodu vypráví, že v dlouhých nocích, kdy je jí odeprna útěcha spánku, sedá ke psaní, vrací se do minulosti a dává se unášet vzpomínkami z mládí. Osmnáct bezesných nocí, osmnáct kapitol tvoří jeden z nejpůsobnějších dokumentů norské literatury 19. století.

Osud popřál Camille Collett, aby viděla dozrávat ovoce své práce. Nedůvěra, nesouhlas a odpor utichají a mění se lety v uznání a obdiv. Nezapomenutelným zážitkem byl pro ni den jejích osmdesátých narozenin, jenž se proměnil v celonárodní manifestaci. Denní tisk celé země přinesl oslavné stati, ve všech větších městech bylo jí vzpomenuáno. Na slavnostním banketu v Kristianii za účasti předních zástupců veřejného života uváděl pětadesátiletý Henrik Ibsen osmdesátiletou "grand old lady" ve skvělém triumfu ke stolu a před okny defiloval pochodňový průvod na počest jubilantky.

Krátce po její smrti - 6. března 1895 - se usnesl výbor norského spolku za práva žen postavit Camille Collett bronzový pomník v zámeckém parku, dílo předního sochaře Gustava Vigelanda.

Vrátíme-li se v závěru této vzpomínkové stati k našemu srovnání dvou současných, dvou průkopnic jedné a téže myšlenky, nemůžeme nezpomenout vnějších okolností, životních podmínek, které zformovaly jejich osudy tak různé. I když Camilla Collett prožívala po smrti svého manžela i existenčně tvrdé dny, neupadla nikdy do tak hmotné bídy, neprožila tolik ponižování jakému byla v posledních dnech života vydána Božena Němcová. Camilla Collett umírá v 82 letech obklopena slávou a uznáním, Boženu Němcovou sklátila choroba již po 42 letech v bídě a utrpení.

A jejich literární odkaz? Román "Amtmannens dötter" je dnes knihou spíše historickou, čte a

rozbírá se v debatních kroužcích, je povinnou školní četbou, ale knihou národní, jakou je pro nás Němcové "Babička" se nestal. Sklízí chladnou úctu jako první svého druhu, ale srdce k němu nepřiřostla. Nám pak "Babička" je především knihou srdce, knihou tepla, knihou lásky člověka k člověku.

Toto nám tane na mysli kdykoliv staneme před bronzovým památníkem Camilly Collett v Oslo. Při pohledu na ty kovové rysy pomníku se nám bezděčně vynoří v mysli krásná tvář z Hellichova portrétu, a hlavou letí myšlenka: Camilla Collett je dnes Norda bronzovým památníkem - Božena Němcová je živým plamenem českým srdcím.

+++++@+++++

KRÁTKÉ PŮVODNÍ ZPRÁVY.

ANGLIE: V květnu oslavila zpravodajská služba F.C.I. v Londýně 15. výročí založení; zakladatel a redaktor "Čechoslováka" Josef Josten slavil též 50. narozeniny. + 28. 4. konala Čs. Obec Legionářská valnou hromadu; předsedou zvolen aklamací opět J. Lízálek. + Knihkupectví Interpress (London W 1, 12 Montagu str.) vydalo katalogy bohemik č. 38 a 39. + V Hyde Park v Londýně mluvil na veř. shromáždění před asi 500 posluchači K. Strauss o poměru mezi Čechy a Němci v našem prostoru. Za značného zájmu probral historii vzájemného soužití v řeči střídavě anglické a německé, částečně i české s překladem. Proti nacionálnímu státu vyzdvihl význam federalismu a odsoudil každé násilné řešení, které nemůže být trvalé, a skončil vyznáním víry v sblížení a přátelské soužití mezi oběma národy v budoucnosti. + Cyrilometodějská Liga v Londýně pořádá 19.-26. 7. pout do Říma; CML zabývá se též plánem získati v Londýně vlastní budovu pro další činnost. + 11. 5. bylo skončeno vyučování na obou českých školách; do letního tábora na St. Mary's Bay se přihlásilo 48 dětí. + **BRAZILIE:** Čs. Jednota v São Paulo pořádala 24. 4. první koncert ve prospěch příštího spolkového domu. účinkoval sbor "Cantoria Ars Sacra", pianistka Renata Kielgast a Český sbor ze São Paulo pod vedením předsedy Josefa Daníčka, který přednesl národní písně. F.C.S. +

Týdeník "Tribuna Italiana" v São Paulo přinesl v č.756 článek o zemřelém Dr.V.Vondrákovi od Al.Jablonského. FRANCIE: Revue "Rencontres" vydala v červnu první číslo ročníku 1963 se zvětšeným rozsahem a ve zvl.čísle vzpomínky Vladimíra Vaňka "Nathalie Gontcharova". Revue vypisuje liter. soutěž na dílo o vztazích mezi Francií a Čechami, resp. ČSR; lhůta do 28.9.63, podmínky: Dr.J.Trnka, 6 rue Budé, Paris 4e. + V předměstí Paříže zemřel 12.6. malíř Géza Szobel, nar.1905 v Komárně. V minulé válce sloužil jako dobrovolník v čs. vojsku ve Francii a Anglii. Pochován je v městečku Sancerre, dept. Cher. Galerie v rue du Faubourg Saint Honoré pořádá 21.5-21.6. výstavu jeho abstraktních obrazů. + Pařížský Sokol vydal ve vzorné úpravě velký sborník "Sto let přátelství franko-československého" s dokumenty a čes. i francouzskými články; jde o skutečně příkladné dílo. + HOLANDSKO: Po přestávce vyšlo v Rotterdamu č.7-8 měsíčníku "Modrá Revue" s katalogem prodeje knih. + ITALIE: Ústředie slov.katol.intelektuálův v Římě vydá k 1100.výročí příchodu sv.Cyrila a Metoděje zlaté pamětní mince v cenách od 1,50 do 35 dol. + KANADA. Přistěhovalci jiného než anglosaského původu připravili první divadelní hru v Torontu "I Remember Mama"; organizačné se uplatnil Mirko Janeček (který se zrovna v den premiery stal otcem první dcery, Moniky). Hra měla úspěch. Akci dopisování s opuštěnými krajany vede dámský odbor Čs.nár.sdružení za předs.pí.Ruth Petříčkové. + NĚMECKO: Za redakce Dr.Waltera Bechera počala 8.5. v Mnichově vycházet tisková služba "West und Ost" jako rozšíření dosavadní tisk.slужby, vydávané již 12 let. + Cinnost American Fund for Czechoslovak Refugees je dle sdělení úřadovny v Mnichově zajištěna nejméně do konce t.r. + Posl. Wenzel Jaksch se stal čestným doktorem Parkville-University v Kansas-City, USA. + V Ulmu - (Dr.Richard Zimprich, 791 Neu-Ulm, Luitpoldstr.32) vyšlo letošní 2.číslo sborníku

"Mährisch-Schlesische Heimat" s četnými ilustracemi, vzpomínkami a reprodukcemi o 80 stranách. + RAKOUSKO: Na kongres historiků v Salzburgu od 12.-16.7. "Slované mezi Východem a Západem" jsou mimo delegátů z ČSR pozváni též obě sekce exil. Slovenského Institutu v Clevelandu a v Římě. + USA: Dr.Ladislav Radimský (Petr Den) oslavil 65. narozeniny. + Revue "Books Abroad" přinesla dle upozornění přátel delší recenzi vzpomínek H.Koželuhové "Čapci očima rodiny", vyšlých v Edici Sklizně, od Prof.W.E.Harkinse. + Dr.Stan.Koutník uveřejnil delší politické stati v The Christian Science Monitor a jiných listech. + Jaroslav K. Richter promoval na doktora medicíny na Loyola University v Chicagu. + Alois Kohout-Lecoque vystavoval ve Frederick B.Anton Gallery v Beverly Hills, Calif. a v Ed.Lesser Gallery v San Francisku své obrazy z Paříže. +

KULTURNÍ A JINÉ UDÁLOSTI V ČESKOSLOVENSKU.

Nár.podnik Kniha uspořádal výzkum mezi čtenáři o oblíbených autorech. Vyhráli: 1.Jirásek, 2. Klosterman, 3.Rais, 4.Baar - tedy ani jeden ze současných autorů. + První česko-kubánský film rež. Vlad.Čecha "Komu tančí Havana" skončil neúspěchem. Dle kubán. listu Verde Olivo má špatnou režii, dramaturgii a námět, nedůslednou fotografii a příšernou hudbu. Filmováno bylo v Havaně na čs.útraty, ale dle listu budí film dojem, jako by byl dělán amatéry. + Sloven.spisovatel Michal Nabudinský uvádí v Tvorbě konkrétní případy censury textů v dílech nových i klasických autorů. + Román o čs.uprchlících "Opustíš-li mne.." byl zhudebněn Jaromírem Podešvou a bude předváděn jako opera. + Janošík byl znovu zfilmován jako barevný širokoúhlý film o dvou dílech. Tit.rolí hraje nový objev, Frant.Kuchta, dosud povoláním lékař-chirurg. Režii má Palo Bielik, představitel Janošíka ve filmu z r.1935. Nový Janošík je dosud nejnákladnějším filmem v ČSR; natáčel se téměř dva roky. + M.ZVÁRA. "Divadlo S.K.Neumanna" a div. "Na Zábradlí" připravují "Proces" a "Zámek" od Franze Kafky, který je propagován všemi způsoby; v Liblicích se

konala o něm dvoudenní konference, na Stranově byl uspořádán Kafkáv večer a j.v. + Ve Strži bylo otevřeno 28.4. Čapkovo museum. Slavnost byla pro zvané, z Prahy jel zvláštní autobus. + V "Duchovním Pastýři" prohlásil ministr Plojhar, exkomunikovaný jako pomocník komunismu papežem Piem XII., že papež Jan XXIII., který na návrh Sovět.svazu dostal a přijal mírovou cenu, svými výroky a činy "plně potvrdil naši práci, naše názory a náš program." Na přímý dotaz čs. biskupů odmítl potvrzení exkomunikace. Jeho encyklika byla dle Čes.tisk.služby č.11 rozdávána v překladu a výtahu funkcionáři komunistické mládeže před kostely a rozšířena tiskem a rozhlasem s připomenutím, že Jan XXIII. poslal Chruščovovi osobní vzkaz a dárky po jeho dceři při audienci. + Od 8.5. do 7.6. uspořádán byl v Brně "Hudební máj" s celkem 17 produkcemi za mezinárodní účasti. + K 1100. výročí příchodu sv.Cyrila a Metoděje je připravována velká mezinárodní konference 1.-4.10 v Brně a v Nitře; proti sborníku "Miscellanea Cyrillo-Methodiana" vydaném v Německu připravuje Čs.akademie věd sborník "Velká Morava - tisíciletá tradice státu a kultury", který má být vydán v 6 jazycích.+

REDAKCI DOSLO: ALICE G. MASARYKOVÁ: ^{J.2.} HUDBA VE SPILLVILLE. Vyd. Četba, příloha Zpráv SVU, duben 1963. 20 stran.

VLADIMÍR VANEK: HOMMAGE A' NATHALIE GONTCHAROVA. Revue littéraire, RENCONTRES, Paříž. 20 stran.

PETR HOWARD: MYŠLENKY MAJÍ KRÍDLA. Z angl. přeložil Pavel Skála. 66 stran, cena 1 dol.

Vilém HÜNERMANN: HOŘÍCÍ OHĚŇ - PAPEŽ PIUS X. Z něm. přel. Jiřina Gantnerová-Frejlachová. Obálka Štěpán Zavřel. Vyd. Křesťanská Akademie, Řím. 21. sv.edice Vigilie. 368 stran, cena 2400 Lir-4 dol.

LECOQUE-ALOIS KOHOUT: RENOIR, MON AMI. Přel. Jean-Louis Astresse. Vyd. Les presses du Mail, 17 rue du Corissant, Paris 2. 144 stran, četné reprodukcce obrazů autora.

Sborník BOHEMIA č.6, str. 149 - 184,

Sborník BOHEMIA č.7, str. 185 - 220, Köln/Rh.

GEORGE CUTTING: BEZPEČNOST, JISTOTA A RADOST SPASENÍ. Přel. Charles Lukesh, 714 Ludwigsburg, Deutschland, Postfach 300. 24 strany.

STUDIE č.9 - Sborník. Vyd.Křesťanská akade-
mie, Řím. 138 stran.

SKAUT-EXULANT. Sborníček skautů, skautek,
vlčat a světlušek z ČSR v exilu. Čs.dálková ško-
la, Stuttgart, Postfach 1134- Oslo-Vika, Box 1572,
Norge. 24 stran.

SOCIALIST DEAL FOR EAST CENTRAL EUROPE - Con-
tribution to a Discussion. 24 stran.

S.ABOUL: THE TRUTH ABOUT SOUTH-AFRICA. 20 str.
Vydala Internat.Union of Socialist Youth & Move-
ment for Colonial Freedom, Vídeň.

Vladimír ŠTĚDRÝ: JAK SE STALO ČESKOSLOVENSKO
SATELITEM SOVĚTSKEHO SVAZU (K 15.výročí bolševi-
sace Československa 25.února 1948). Vyd.Sdružení
čsl.exulantů v Chicagu, Edice "Etapa" sv.1.,32 st.

P.Drs. WIM ROOD ss.cc.: OOST WEST THUIS BEST?
(Holandská úvaha o situaci církve v Československu
a Polsku a na Východě vůbec - ze střediska pro
výchovu kněží pro české oblasti.) Damiaancollege,
Sint-Oedenrode, leden 1963. 36 str.,cena o,75 hfl.

LES CHOIX A FAIRE PAR L'OCCIDENT EN EUROPE
CENTRALE ET ORIENTALE. Memorandum,ACEN,Paříž.12 s.

J.B.RUDNYCKYJ: AN ETYMOLOGICAL DICTIONARY OF
THE UKRAINIAN LANGUAGE, Part 1 & 2, 192 stran.

SLAVICA CANADIANA - J.B.RUDNYCKYJ ve spolu-
práci s:I.AVAKUMOVIC, J.KIRSCHBAUM,V.TUREK. Vyd.
Canad.Ass.of Slavists,Winnipeg 1962, 64 stran.

J.B.RUDNYCKYJ: READINGS IN CANADIAN SLAVIC
FOLKLORE II., The University of Manitoba Press,
Winnipeg. 96 stran.

J.B.RUDNYCKYJ: SHEVCHENKIANA HELVETICA. II.
vydání, 12 stran. MATERIALY DO UKRAJINSKO-KANA-
DIJSKOJ FOLKLORISTIKY I DIALEKTOLOGII,díl 4.,
strany 547-694. Vyd.Ukrajinská volná akademie
nauk, Winnipeg.

M.I.MANDRYKA: BIO-BIBLIOGRAPHY OF J.B.
RUDNYCKYJ. 72 stran. Winnipeg.

PERIODICKÉ PUBLIKACE (II.čtvrtletí):

AGRARPOLITISCHE RUNDSCHAU (Bonn) měsíčně.

AMERICKÉ LISTY (N.York) týdně.

BIČ (Gagny,Francie) satir.měsíčník.

ČECHOSLOVÁK(Londýn) týdeník.

ČESKÉ LISTY (Mnichov) měsíčník.
ČESKÉ SLOVO (Mnichov) měsíčník.
ČS. SOKOL V ZAHRANICÍ (N. York) měsíčník.
ČS. ZPRAVODAJ (PEC, N. York) týdeník.
DIE KÜNSTLERGILDE (Esslingen/Neckar) měsíčník.
EVROPAN (São Paulo, Brazílie) měsíčník).
F. C. I. (anglické zpravodajství, Londýn) týdně.
HLAS DOMOVA (Melbourne, Austrálie) 2x měsíčně.
HLAS SV. CYRILA A METODA (Mnichov) čtvrtletně.
HLASY Z ŘÍMA (slovensky, Řím) měsíčník.
HOVORY S PISATELI (Rev. P. Pitter, Affoltern,
Švýcarsko) měsíčně.
KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID (Chicago) měsíčník.
MÄHRISCH-SCHLESISCHE HEIMAT (Neu Ulm) čtvrtletně.
MODRÁ REVUE (Rotterdam) měsíčník.
MY I SVIT (ukrajinsky, Toronto) měsíčník.
NASZ ZNAK (Linköping) měsíčník.
NAŠE HLASY (Toronto, Kanada) týdeník.
NESTRANICKÉ POSELSTVÍ (nábožen. oběžník, Ludwigsburg)
NEW YORSKÉ LISTY (N. York) týdně.
NOVÝ DOMOV (Toronto, Kanada) týdeník.
NOVÝ ŽIVOT (Řím) měsíčník.
OSTMITTELEUROPA (Marburg/Lahn) měsíčník.
POLAND AND GERMANY (Londýn) čtvrtletně.
PRAVDA A SLAVNÁ NADĚJE (Chicago) měsíčník.
RENCONTRES (čs.-franc. kult. zprávy, Paříž) měsíčně.
SLOVÁK (Mnichov) měsíčník.
SLOWAKISCHE KORRESPONDENZ (Mnichov) měsíčně.
SVEDECTVÍ (N. York-Paříž) čtvrtletník.
TELEGRAM KRAJANŮM VE SVĚTĚ (Mnichov) měsíčně.
THE AMERICAN BULLETIN (ČNRA, Chicago) měsíčně.
VĚSTNÍK ČNRA (Chicago) měsíčník.
VIDĚNSKÉ SVOBODNÉ LISTY (Víděň) týdeník.
VINICE (Winnipeg, Kanada) měsíčník.
WIADOMOŚCI POLSKIE (Montreal, Kanada) měsíčník.
WEST UND OST (Mnichov) 2x měsíčně.
YMCA/YWCA BULLETIN (Aachen) měsíčně.
ZÁPADOSLAVIA (São Paulo, Brazílie) měsíčník.
ZPRAVODAJ (Chicago) měsíčník.
ZPRAVY ČS. SPOL. PRO VĚDY A UMĚNÍ (N. York) měsíčně.

ČASOPISY A KNIHY SLOUŽÍ ZDE VŠEM
ZAJEMCŮM - PROSÍME O ZASÍLÁNÍ VÝMĚNOU!

Z ČINNOSTI SPOLUPRACOVNÍKU SKLIZNĚ A KR:

V poslední době uveřejnily básně Josefa MARTINKA další významné listy v USA - deník The Denver Post, orgán t.zv. Malých magazinů "Trace" v Hollywoodu a magaziny v Kalifornii, N.Yorku, Arizoně, Sev.Carolině a Iowě. Též indický měsíčník "Poet" v Madrasu přinesl jednu z básní. J.Martínek bude letos zastoupen i v anthologiích The New Orlando v N.Yorku, Olivant na Floridě a Avalon v Texasu. + Týdeník "Nový Domov" v Torontu přinesl 25.5. recenzi W.F.Flórezova cestopisu "Československo a svatý Václav" od Inky SMUTNĚ. O tomto sešitu Edice i nové Sklizni přinesl posudek též týdeník "Naše Hlasy" v Torontu, který 9.2. uveřejnil též recenzi Jaromíra PETRÍČKA o sbírce veršů Ch.Mastíka "Podzim v mé štěpnici". Autorům i listům děkujeme za zájem a upozornění! + V Tucsonu(USA) zemřela po delší nemoci manželka básníka Josefa Martínka, Marie, ve věku 70 let. Zesnulá byla známá ze své dlouholeté činnosti v krajanských spolcích. Čest její památce!

ZMĚNA způsobu rozmnožování a formátu přinesla nutnost tisku nových obálek a tím i zpoždění- ale zaručuje zatím to nejdůležitější- čitelný tisk. Další ohlášené sešity Sklizně i Edice - Petra Dena "Na táčkách s domovem" a básnická bilance Josefa Martínka - vyjdou včas; záleží i na čtenářích, bude-li letos možné vydat víc. Je to pomoc při udržení živého jazyka - v dnešní době je nutné zachovat aspoň podstatu celku a řeč k ní rozhodně patří. K nářku nad zanikáním mateřštiny v dalších generacích: vím, že toto srovnání je chybné, ale pro zajímavost - při studiu nářečí cikánů nenašel jsem ani jedinou rodinu, v níž by děti do 3-4 let znaly jinou řeč než jejich, a ta zůstane i později jejich hlavním jazykem. Znat čestinu neznamena znát tisíc slov a umět nakoupit, je nutno umět vyjádřit nejsložitější city a napsat báseň; k tomu je nutné stálé cvičení. Ku př. v sešitu Edice "Středoamerické balady": proti květnatému slohu člověka v tropech je naše řeč střízlivá - ale jak dobré cvičení i záslužný úkol pokusit se použít mateřštinu k vyjádření i zde!

Vzhledem ke stálému zájmu - i ciziny, viz článek prof. W.E. Harkinse v americké revui Books Abroad - dotiskl jsem všechny tři díly vzpomínek na br. Čapky v Edici - pište o ně i pro své známé, pomůžete tím i Sklizni! V dubnu ukázala německá televise v rámci pořadu o polit. uprchlících i Sklizeň; delší články o ní a o "Čapcích" v Edici od F. Roba přinesl sborník Mährisch-Schlesische Heimat v N. Ulmu v seš. 2/63. Děkuji za všechnu pomoc i pozdravy - pařížskému "Sokolu" za jeho sborník s věnováním - i s razítkem, podpisy a milými slovy uznání, pí. J. Gantnerové za knížky, Dr. A. Klimkovi za Památník Kanadské Podp. Jednoty s věnováním, pí. H. Kraschewské za kraslici, P. Armbrusterovi S. J. za pozdrav z Japonska, M. Janečkoví za stálou spolupráci - mnoho štěstí dceři Monice (* 10.3.)! - i všem ostatním! Před uzávěrkou sdělil Dr. L. K. Feierabend, že je v tisku další díl jeho vzpomínek "Z vlády doma do vlády v exilu"; přejeme mu zotavení po nemoci srdce - mnoho zdraví též jedné z věrných a nejstarších čtenářek Sklizně, pí. A. Procházkové (USA)!

TISKOVÝ FOND: ITALIE: V. Vaněk 1000 Lir, KANADA: O. Šibal 3 dol., MEXIKO: Ing. L. Nystromová 5 dol., USA: B. Jelínek 3 dol., A. Procházková 3 dol., M. Sázavská 5 dol., V. Skuherská 2 dol., V. Williamsová 3 dol. Z Anglie poslal nejmenovaný 1 libru "z radosti nad tím, že exilu se dostalo tak pěkného překladu knížky P. Howarda "Myšlenky mají křídla"! PROSIMĚ: Každý obnos musí být kvitován - upozorněte na případná opomenutí! Též, nepřejete-li si uveřejnění Vašeho jména! Díky všem! A. VLACH.

Ročník XI., č. 111-112, duben-červen 1963. Rediguje a vydává Ant. Vlach, Hasburk 13, Postfach 2700 s kruhem spolupracovníků. Vychází přechodně čtvrtletně v dvojčíslech, jinak měsíčně. Předplatné 5 DM ročně, mimo Německo 2 dol. neb ekvivalent. Jednotlivá čísla 50 pf. Telefon 48 21 87, Postscheckkonto Hamburg 79393.

Sklizeň

NEZÁVISLÁ

KULTURNÍ REVUE

RED.: ANT. VLACH • HAMBURG 13 • POSTFACH 2700